

Jaarverslag stichting Omzien 2014

Samen actief zijn leidt tot nieuwe verbindingen en meer vitale buurten

0. 2014 in beeld

Omzien stimuleert bewoners en buurten om in actie te komen voor een buurt waar mensen zo lang en prettig mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, ook als zij kwetsbaar zijn en/of ouder. Het Netwerk Omzien is actief voor bewonersinitiatieven in stad en provincie Utrecht, en is dienstbaar aan lokale overheden en bedrijven die deze beweging van onderop willen ondersteunen.

Wat gebeurde er in 2014?

19 initiatieven (10 in 2013) , 7 initiatieven in stad Utrecht, 12 in provincie Utrecht, honderden actieve bewoners die zich actief inzetten voor welzijn, zorg en wonen in hun eigen buurt. Daaronder ook kwetsbare bewoners.

Vier regionale netwerkbijeenkomsten (innovatietafel) met gemiddeld 30 bezoekers en totaal 60 deelnemers. Koplopers die samenkomen om te leren, ervaringen uit te wisselen en ook om nieuwe spelregels maken. Samen met initiatiefnemers werd kennis ontwikkeld, werden publicaties gemaakt en gedeeld.

Huisstijl en website gelanceerd, flyer gemaakt.

Omzien was mede organisator van een landelijke Ronde Tafel over het versnellen van zorgcoöperaties, Omzien begeleidde een U10 (10 Utrechtse gemeenten) bijeenkomst over zorgcoöperaties.

Omzien organiseerde een Inspiratietafel met partners en initiatieven.

Agenda met onderzoek- en actiepunten voor 2015 werd ontwikkeld.

Regionaal zijn er in 2013 en 2014 nu 19 initiatieven die een relatie hebben met het netwerk Omzien. Dit is de stand van januari 2015.

Zeven initiatieven in stad Utrecht: Lunetten Wil Wel, Zorgloket Utrecht Oost, Coöperatie Wederzijds, Tussen Spoor en Singel, Samen Hoograven, Witte Bolleninitiatief, Oke NU (Overvecht Noord kijkt echt naar u om).

Twaalf initiatieven in provincie Utrecht: Austerlitz Zorgt uit Zeist, Goeie Buur uit Soesterkwartier in Amersfoort, Omzien naar elkaar in Nigtevecht, Buurthuis in Nieuwe Ter Aar, De Wakkere Akker in Houten, Stichting De Roef uit Vleuten-De Meern, Buurt Vogelenzang in Bilthoven, Gaudeamus en Bosranck in Bilthoven, Kom Erbij uit Maarssebroek, Buurtnetwerk de Wildbaan in Driebergen, initiatief Driebergen Noord en Maarn-Maarsbergen Vitaal.

Daarnaast zijn op circa 8 plekken initiatiefnemers opgestaan om iets te starten voor de eigen wijk in gemeente Bunnik en gemeente Zeist. Dit zijn mogelijke nieuwe initiatieven.

Baten en jaarrekening.

In 2014 heeft Omzien financiële bijdragen ontvangen van Vitok (€ 47.356), van Rabobank Utrecht (€ 15.000) en PGGM (€ 15.000). Voor de verantwoording over de besteding van deze middelen aan onze doelen verwijzen we naar onze jaarrekening. Na vaststelling van de jaarrekening is op basis van de definitieve subsidiebeschikking gebleken dat de bijdrage van Vitok circa € 3.000 lager uitvalt dan begroot. Dit wordt als last in de jaarrekening van 2015 opgenomen.

Aan het opstarten : buurtvereniging Vogelenzang Bilthoven

Een kleine buurt met redelijk homogene huizen in Bilthoven (550 huishoudens). De bewonersvereniging wil zich inzetten voor de wijk en nu ook op het thema zorg. Een van de eerste acties is het voeren van keukentafelgesprekken met de oudere bewoners. Dit gebeurt een samenwerking met gemeente De Bilt en stichting Mens in Zeist. Bestuurslid en initiatiefnemer Heleen André de la Porte: "We willen er zijn voor onze wijk, meer met aandacht leven". Het begint met kleine bezoeken, luisteren en contact opbouwen.

Bijeenkomst innovatietafel bij Oke Nu (Overvecht Noord)

2. Terugkijkend

In 2012 zijn we met het project Nieuwe Oude Dag (tegenwoordig Stichting Omzien) gestart. Voor 2013 – 2014 is een projectplan gemaakt, gericht op het stimuleren van bewonersinitiatieven zorg, welzijn en wonen in stad en provincie Utrecht. Omdat meer eigen- en samenregie bijdraagt aan een veerkrachtiger samenleving gericht op kwaliteit, menselijke maat en oplossingen dichtbij. Omdat mensen meer naar elkaar willen omzien en ook omdat mensen begrijpen dat het nodig is om zelf bepaalde voorzieningen en netwerken in de eigen wijk op peil te houden.

We hebben fondsen en enkele bedrijfspartners bereid gevonden om de pilot 2013 – 2014 te ondersteunen met financiële middelen en inzet van mensen en kennis. Waar 2013 het opstartjaar was, was 2014 veel meer het jaar van een sterke toename van het aantal initiatieven in de Utrechtse regio. Omzien werd naast het praktisch stimuleren en begeleiden van startende initiatieven een lerend netwerk waarin initiatieven elkaar ontmoeten en elkaar vooruit helpen. Omzien is als regionaal netwerk vooral gericht op versnelling en het agenderen van vraagstukken en thema's waar de initiatieven tegen aanlopen en signaleren en grijpen van kansen. We zien in de praktijk wat wel en niet werkt. Wat bewonersinitiatieven als ambitie hebben, wat ze in de praktijk doen, hoe ze zich organiseren en welke dilemma's ze kennen. Wat zijn nu werkzame principes? Hoe ziet de praktijk van verder ontwikkelde bewonersinitiatieven zorg, welzijn en wonen eruit? De eerste antwoorden zijn gevonden, gedeeld en gepubliceerd.

De beweging van onderop waarin bewoners meer zelf gaan werken aan buurtnetwerken gericht op meer naar elkaar omzien, bepaalde diensten en activiteiten aanbieden lijkt onomkeerbaar te zijn. De realiteitszin is ook dat we zien dat bestaande en nieuwe bewonersinitiatieven voor een groot deel nog niet een bestendige status hebben bereikt. Een deel van de initiatieven is nog kwetsbaar. Bewoners die iets willen starten zoeken naar draagvlak en een goede vorm. Ambities van de verschillende initiatieven, maar ook van de mensen binnen een initiatief zijn wisselend. Bepaalde denkfouten worden steeds gemaakt. En we weten dat er veel meer wijken zijn en nog veel meer mensen die (nog) niet kunnen aansluiten bij een lokaal bewonersinitiatief of zorgcoöperatie. Er is meer dan voldoende reden om door te gaan met het regionaal stimuleren, ondersteunen en vooral versnellen van deze beweging van onderop. De vraag is hoe we als netwerk deze beweging kunnen versnellen en verstevigen vanuit een realistisch perspectief.

Omzien wil als netwerk van, voor en door bewonersinitiatieven in de provincie Utrecht in 2015 - 2017 een breder draagvlak creëren bij belanghebbende partijen die samen willen investeren in de ontwikkeling naar meer zelf- en samenregie. Dan denken we aan gemeenten, zorgverzekeraars, corporaties, zorgaanbieders, welzijns- en eerstelijnszorgaanbieders. Er liggen volop kansen om met bewonersinitiatieven samen dienstbaar te zijn aan een nieuwe inrichting van de samenleving waarin zelf- en samenredzaamheid het uitgangspunt zijn. Om die kansen te verzilveren is het belangrijk om de praktijkervaringen in wijken zichtbaar te maken, de werkzame principes te ontdekken en de meervoudige waarde die wordt gerealiseerd aan te tonen. Meerwaarde voor bewoners en startende initiatieven, en meerwaarde voor de belangrijkste stakeholders.

De potentie van het netwerk wordt versterkt door meer eigenaarschap bij de bewonersinitiatieven zelf neer te leggen. In 2015 werken we aan invulling en besturing van het netwerk waarbij dit wordt gerealiseerd. Stichting Omzien wordt daarmee ondersteunend aan de behoeftes en de agenda van het netwerk. En brengt inspiratie, innovatie en kennis in.

Omzien verkent met andere regionale knooppunten van bewonersinitiatieven zorg, welzijn en wonen en een aantal landelijke organisaties waaronder Rabobank NL, PGGM, zorgverzekeraars Achmea en CZ, beleidsmakers van ministerie van Binnenlandse Zaken, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en landelijke corporatie WoonZorg Nederland de ontwikkeling van een landelijk ondersteuningsnetwerk.

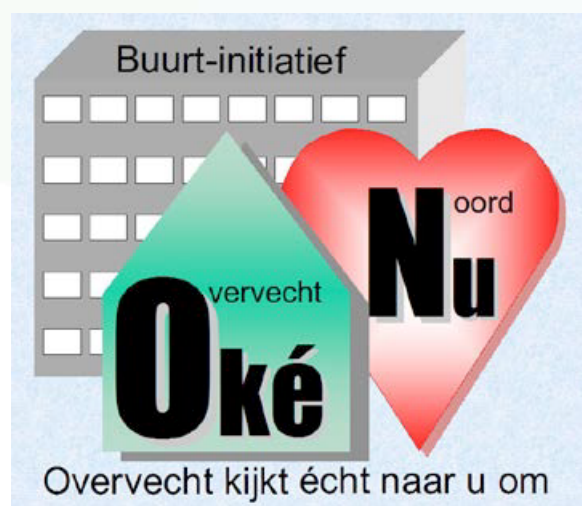
Het regionaal stimuleren van bewoners om actief aan het stuur te zitten, en het samen met bewonersinitiatieven regisseren van een lerend regionaal netwerk, blijven de basis vormen van onze activiteiten. De onderzoeks- en actieagenda zal in 2015 jaar samen met bewonersinitiatieven worden vastgesteld. Enkele deelnemende initiatieven hebben zich aangemeld om mee te denken over meer eigenaarschap. In 2015 werken we graag aan meer zichtbaarheid en vindbaarheid van ons netwerk en willen we startende en bestaande initiatieven helpen met deskundigheidsbevordering.

Uit de startblokken: Oke Nu uit Overvecht Noord

Op 17 maart 2015 zijn we als netwerk te gast bij dit initiatief. Ellen Epping, lid van de initiatiefgroep, vertelt wat hun ambities zijn, wat ze aanbieden en hoe ze werken. Er is een prachtige flyer voor alle deelnemers aan de innovatietafel en een handout van de powerpointpresentatie. Concreet, energiek, warm, gedreven en praktisch. Dat is hoe het overkomt. Het is bijna niet voor te stellen dat zij medio 2014 zijn begonnen.

Het doel van Oke NU is om meer saamhorigheid te krijgen, naar elkaar om te kijken, voor elkaar te zorgen en samen leuke dingen te doen. Oke NU richt zich op alle buurtbewoners van Overvecht Noord, met specifieke aandacht voor de ouderen en kwetsbaren in de buurt Tigridreef.

De eerste activiteiten staan als een huis zoals een wandelclub, bingo, biljarten, koken, samen eten, adoptie-oma en kledingruil. Oke Nu wil vraag en aanbod binnen de wijk bij elkaar brengen.

3. Verhaal Omzien: missie, visie, activiteiten en samenwerking

Onze missie: verbinden van mensen, versnellen van ontwikkeling

We dromen ervan dat bijna iedere buurt een bewonersinitiatief heeft dat de regie pakt als het gaat om eenvoudige diensten op het terrein van zorg, welzijn en wonen, en voor medebewoners als intermediair optreedt als er een grotere zorgvraag komt. Omzien is er om dit te ondersteunen, koplopers uit initiatieven bij elkaar te brengen en om te ontdekken hoe een bewonersinitiatief rond zorg, welzijn en wonen zich ontwikkelt en hoe dat sneller en beter kan door van elkaar te leren.

Onze visie: het begint bij jezelf en in de eigen buurt

Voor je het weet ben je als mens in een leefsituatie beland waarin je merkt dat je niet aan het stuur zit van hoe jij wilt leven. Wij geloven dat mensen door meer en betere contacten in wijken en door het bijdragen of meedoen aan activiteiten in wijken groeien in zelfvertrouwen en meer levensplezier hebben.

We geloven ook dat er een groeiende groep bewoners in wijken is die kansen ziet om de wijk te versterken door meer zelf te gaan doen rond zorg, welzijn en wonen. Dit zijn mensen die begrijpen dat je zelf aan de slag moet willen gaan. Voor je eigen wijk en ook voor iemand persoonlijk. Betere kwaliteit van zorg en meer persoonlijke zorg met de menselijke maat kan een motief zijn voor bewoners om zelf meer in actie te komen.

Begin 2014 gestart: Lunetten Wil Wel

Op 21 mei 2014 was een bewonersavond waarop de betrokken groep mensen, ca. 30, hebben bepaald onder welke activiteiten ze hun schouders gaan zetten. De jaarlijkse wijkdag op 20 september is gebruikt om naar de hele wijk naar buiten te treden met de gekozen activiteiten. Er is goed contact met zorgcentrum De Koppel waar kwetsbare ouderen wonen. Zij doen binnen hun mogelijkheden mee.

Lunetten Wil Wel heeft als doel: samen prettig oud worden in een aantrekkelijke wijk. Het middel: leuke en zinvolle activiteiten speciaal – maar niet uitsluitend – voor 55-plussers in de wijk.

De initiatiefgroep vraagt zich het volgende af:

- Zijn onze huizen geschikt om langer thuis te kunnen blijven wonen?
- Kunnen we rekenen op een stevig sociaal netwerk in de buurt?
- Hoe organiseer ik burenhulp als ik thuis moet revalideren?
- Wat betekent buurthuis de Musketon nog voor ouderen in de wijk?
- Waar gaat het in Lunetten heen met de (thuis)zorg en alle veranderingen daarin?
- Hoe houden we het in Lunetten ook goed en gezellig nu we ouder worden?

Lunetten Wil Wel biedt de volgende activiteiten/teams:

Team 1: Individueel bezoek en hulp

Team 2: Activiteiten voor Lunettenaren: wandelen, brunches, feestelijke dagen..

Team 3: Klusjes in huis en tuin

Team 4: ICT hulp en bijles

Team 5: Straatkringen en buurtcontact

Team 6: Denktank.

Omzien ondersteuningsaanpak gericht op versterking initiatieven

Belangrijk om ons netwerk te laten functioneren is dat we in contact komen met bewoners die een initiatief willen nemen. Dat gebeurt meestal door onze eigen netwerken of via mensen uit bestaande netwerken in de regio Utrecht. In enkele gevallen stappen bewoners op ons netwerk af na een lezing of workshop met de vraag of wij willen hen willen helpen iets op te starten. Een initiatiefnemer (of initiatiefgroep) helpen we vervolgens op weg (als dat nodig is) met het zoeken van medestanders en het zetten van eerste stappen. De ondersteuning is praktisch en volgt precies waar de initiatiefnemer/het initiatief is. Empowerment, vertrouwen geven, praktische voorbeelden, en een duwtje naar de volgende stap is wat we doen.

Met bestaande initiatieven kijken we wat werkzame principes zijn. En identificeren we dilemma's die voor stagnatie kunnen zorgen. Soms lichten we een of meer thema's eruit en ontwikkelen we samen met een aantal koplopers een aanpak en laten ons licht op dit thema schijnen.

Onze persoonlijke begeleiding van een initiatief geven we in beginsel nooit langer dan een jaar. Indien een initiatief het echt nodig heeft dan valt aanvullende ondersteuning te bespreken. In de praktijk is langere begeleiding bijna nooit nodig. In de praktijk blijkt dat het netwerk van bewonersinitiatieven (de Innovatietafel) een bedding en inspiratiebron vormt voor de initiatiefnemers. Daar wordt kennis gehaald en gebracht.

Omzien organisatie

Omzien is een stichting met een compact bestuur en twee uitvoerende directeurs. In de praktijk functioneren we als een kleine netwerkorganisatie die via initiatieven en samenwerkingspartners vernieuwing van onderop aan de gang krijgt. Omzien is daarmee ook een breder lerend netwerk. Alleen door het vertrouwen dat initiatieven en hun initiatiefnemers stellen in dit netwerk ontwikkelt dit netwerk zich. Zowel in naamsbekendheid en zichtbaarheid als in kennis, expertise en concepten.

We willen alle initiatieven, alle samenwerkingspartners en alle financiers van harte bedanken voor hun vertrouwen en voor het samen optrekken in het versterken van de beweging van onderop. En we danken onze bestuurders die met grote betrokkenheid en expertise ons ondersteunen in deze vernieuwingsopgave.

Omzien samenwerkingsverbanden

In de lokale praktijken werken bewonersinitiatieven samen met lokale spelers uit het netwerk van zorg, welzijn en wonen. Omzien ondersteunt deze samenwerking met haar netwerk. Meestal is dat de gemeente, de welzijnsinstelling, de vrijwilligerscentrale, de lokale bank, de eerstelijnszorg, thuiszorg, de corporatie. Soms zijn dit ook andere vrijwilligersorganisaties zoals stichting Present. Allemaal gericht op het versterken van het netwerk van het bewonersinitiatief, het zoeken naar een eigen rol hierin gericht op dienstbaar zijn aan de wijk. In de praktijk is deze samenwerking een ontdekkingsreis met soepele samenwerkingen en diverse obstakels en uitdagingen.

Omzien zoekt ook zelfstandig samenwerking met gemeenten, vrijwilligerscentrales, Kamer van Koophandel, provincie Utrecht en de preferente zorgverzekeraar. Deze samenwerking is

belangrijk om steeds beter te bepalen hoe bewonersinitiatieven kunnen worden gefaciliteerd door overheden en andere belanghebbenden en het bepalen welke randvoorwaarden nodig zijn. Ook worden we gevraagd om mee te denken of een idee te ontwikkelen voor de aanpak van bepaalde vraagstukken zoals: hoe kunnen we bewonersinitiatieven en meer klassieke vrijwilligersorganisaties laten samenwerken, hoe kunnen bewonersinitiatieven een impuls geven aan het verlichten van mantelzorg?

Tenslotte investeren we in samenwerking met kennisinstellingen (KCWZ, Vilans, ZonMW, Movisie, UvH), overheid (VNG, ministeries van BZK en VWS), ouderenbonden, LSA, LOC, andere (regionale) netwerken van bewonersinitiatieven. Dit ten behoeve van kennisdeling en het agenderen van bepaalde thema's.

Eind 2013 gestart: Coöperatie Wederzijds NoordOost Utrecht

Een gebied van 37.000 inwoners waar wijken als Wittevrouwen, Tuindorp, Voordorp en Vogelbuurt onder vallen. Niettemin begint dit initiatief klein en organisch met een trekker, een compact bestuur en 40-50 leden. Binnen het gebied ontstaan kringen (kleine gebieden, een paar straten) waar mensen elkaar ontmoeten en samen aan de slag willen gaan.

In september 2014 is met een groot aantal aspirant-leden samen een naam gekozen, zijn thema's uitgelicht en besproken wat de organisatie nu nodig heeft. Besloten is om een coöperatieve vereniging op te richten. De eerste drie bestuursleden zijn gevonden. Ook werd een denktank geformeerd.

Waar droomt Wederzijds van?

Als Wederzijds volop draait dan is er contact met burens van alle leeftijden en achtergronden. Over drie jaar is er in alle driehonderd straten van Noordoost minstens een persoon die zicht heeft op welke hulp en diensten de bewoners van die straat nodig hebben. En dat de andere mensen van Wederzijds proberen die hulp dan voor elkaar te krijgen.

4. Wat leerden we?

We leerden veel over de start van initiatieven:

- Het begint altijd met een of meer mensen die een droom hebben, daadkrachtig en ondernemend zijn en zich hebben voorgenomen dat er een goed werkend lokaal buurtnetwerk moet komen gericht op meer omzien naar elkaar. En die mensen zijn er in elke wijk. Deze mensen kunnen worden gevonden en gemobiliseerd.
- Het vinden van enkele andere bewoners die ook het lokale netwerk willen ondersteunen is cruciaal. Bij voorkeur met diversiteit in leeftijd, expertise (ondernemers, sociale netwerkers, aanpakkers, PR experts), gepensioneerd en niet gepensioneerd, doeners en denkers.
- Er is een voorkeur bij initiatiefgroepen om eerst eenvoudige diensten en activiteiten op te pakken. Er is altijd een kleine groep die meer complexe zorg- en

woonvraagstukken wil aangaan en haar verantwoordelijkheid wil nemen jegens alle (kwetsbare) bewoners.

- Enkele initiatieven komen moeilijk op gang. Dat lijkt te maken te hebben met mentale belemmeringen, zoeken van de juiste rol die je in de eigen buurt kunt hebben als initiatief rekening houdend met sociale codes, leggen van contact met medebewoners, ontbreken van ondernemerschap, verschil in visie tussen initiatiefnemers, zoeken en blijven praten over wat je de buurt zou kunnen bieden en ontbreken van actie, benadering van kwetsbare medebewoners, een bepaalde schroom die leidt tot stagnatie.
- Ieder initiatief wil voor haar lokale situatie een eigen benadering kiezen. Die past bij de demografische opbouw in de wijk en de mate waarin er al netwerken/samenhang is of helemaal niet.
- Initiatieven starten soms met een groepje bewoners die zelf een hoge intrinsieke motivatie hebben. Soms vanuit een bewonersvereniging die er al is, soms vanuit een bestaand bewonersinitiatief dat wil verbreden naar zorg, welzijn en wonen.

Wat wel en niet doen als startend initiatief?	
Do's	Don'ts
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Weten wat je wil als initiatief. Wat wil je betekenen voor de buurt en wil je bereiken? ❖ Vinden van medestanders met diverse achtergronden, denkers en doeners ❖ Transparant uitwisselen van dromen, missie en doelen voor stevig fundament. Als initiatiefnemers het persoonlijke verhaal laten horen en echt gaan staan voor de eigen en gemeenschappelijke ambitie. ❖ Vrij snel in contact treden met buurt (flyer, bijeenkomst, enquête, huisbezoeken) en samen beslissen welke diensten/activiteiten worden opgestart. Doen, niet blijven praten ❖ Communiceren, over droom, plan en concrete acties ❖ Leren en lenen van anderen, niet alles zelf uitvinden Aansluiten bij urgentie/kansen/bestaande netwerken in de wijk of het dorp ❖ Niet wachten op gemeente of andere organisaties, gewoon beginnen 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Praten over wat je vindt dat anderen moeten doen ❖ Doen wat andere groepen of netwerken al aanbieden in de eigen buurt en goed is ❖ Wachten op anderen, tenzij daarvoor een hele goede reden is ❖ Je beperken tot informatie verzamelen en behoeftepeilingen ❖ Afstemmen van de verwachtingen zonder afspraken over echte actie ❖ Overall het podium beklimmen, behalve in de eigen buurt ❖ Aanbod leveren in plaats van vraag en aanbod bij elkaar brengen

Wat leerden we over vraagstukken en dilemma's die startende en wat langer bestaande initiatieven tegenkomen?

- Bewonersinitiatieven die starten of wat verder zijn stellen zich de volgende vragen:
 - a. Hoe begin ik in mijn buurt? Wat is een passende aanpak? Hoe kom ik in contact met medebewoners? Waaraan is behoefte? Hoe sla ik de juiste toon aan in het contact?
 - b. We hebben een disbalans in aanbod (veel buurtbewoners die iets willen doen) en vraag. Hoe kunnen we kwetsbare buurtbewoners in beeld krijgen en mantelzorgers?
 - c. Welke mogelijkheden en opties zijn er voor de eigen organisatie van zorg in de wijk vanuit een bewonersinitiatief?
 - d. We hebben spanningen tussen initiatiefnemers over vrijwillige en betaalde inzet. Hoe gaan we hiermee om?
 - e. We worden overspoeld door aandacht/interesse van diverse organisaties. Als we niet oppassen komen we niet aan de basis toe, namelijk ons eigen netwerk opbouwen.
 - f. Hoe kun je de eigen buurtbewoners of leden van je initiatief helpen bij bewustwording en realiseren van toekomstbestendig wonen?
 - g. Hoe kunnen we samenwerken met de gemeente, met het buurtteam, met de eerstelijnszorg?
 - h. Hoe betrekken we diverse generaties?
 - i. Hoe koppelen we vraag en aanbod (offline en online) op een effectieve manier?
 - j. Hoe kunnen we mantelzorgers ontlasten?
 - k. Hoe kunnen we eenvoudig bijhouden/meetbaar maken wat we doen en de waarde die we creëren uitdrukken?
- We leerden dat er altijd medebewoners zijn die een zelfde soort droom of missie hebben. Dit is het fundament. Het begint te draaien als een initiatief erin slaagt om op een leuke manier en met aansprekende activiteiten of onderwerpen meer mensen te bereiken. En door het doen van een beroep op wat mensen kunnen bijdragen (hoe klein ook).
- Initiatieven hebben veelal de gedeelde missie dat mensen op termijn zelfstandig en prettig kunnen blijven wonen en leven in de eigen wijk. In de praktijk merken we dat de aandacht van initiatieven uitgaat naar welzijn en zorg en minder naar woonvraagstukken. Behoudens Austerlitz Zorgt die met een zorghuis/zorgunits bezig is. Terwijl toekomstbestendig wonen en opplussen van woningen bijvoorbeeld heel hard nodig zijn.
- Bestendigen is een hele klus. Om op termijn echt vraag en aanbod te kunnen koppelen rond zorg, welzijn en wonen en dit te leveren vraagt een bepaalde ondernemende en verantwoordelijke houding van initiatieven. Het ambitieniveau hierin verschilt. Bijna altijd ontdekken initiatieven dat structurele inzet van betaalde krachten het volhoudbaar maakt. De regie dient wel bij het bewonersinitiatief te blijven.

Initiatiefnemers zijn soms bezig met de toekomst en innovatie. In de meeste gevallen is er wel een al dan niet uitgesproken droom, maar onvoldoende visie op hoe je die zou kunnen

verwezenlijken. Hoe je daarmee ook een bijdrage kan leveren aan gezondheid van mensen, waarde van de wijk, enz. Voorbeelden, inspiratie van buiten en innovatiekansen zijn belangrijk om aan te spiegelen.

Wat leerden we van onze interventies richting initiatieven?

De praktische aanpak en interventies die we doen slaan aan. Zeggen waar het op staat, mensen ondersteunen bij hun eerste stappen als initiatief, anderen te ontmoeten, zich uit te spreken en in contact met medebewoners te komen tot concrete activiteiten. Al doende en in relatie met anderen kom je verder. Dat wordt keer op keer bewezen. Netwerk Omzien is daarmee een breekijzer, een aanjager die onafhankelijk is en aan de kant van de bewoners staat. Met een gezonde ondernemende geest initiatieven een duwtje geven.

Initiatieven van bewoners hebben een hele eigen manier van ontwikkelen en leren. Je kunt de initiatiefgroep niet zomaar naar een bepaalde teambuilding sturen. We zien tegelijkertijd initiatieven stagneren als het gaat om: keuzes maken, plannen maken, onderlinge onenigheid of onhandigheid, schroom om echt vol in te zetten enz. Hierop afstemmen en aansluiten, en nog beter aanvoelen wat startende initiatieven en bestaande initiatieven nodig hebben, is een hele kunst. Verleiden, inspirerende voorbeelden laten zien, mensen net een stap verder laten zetten met wat begeleiding. In 2015 willen we gaan kijken of initiatieven baat hebben bij bepaalde vormen van deskundigheidsbevordering.

Kennis opbouwen en delen is een hele kunst. In de bewonersinitiatieven wordt intensief gewerkt en geleerd. Alles is in ontwikkeling en er is een duidelijk onderscheid tussen initiatieven, afhankelijk van de ontwikkelingsfase waarin ze zitten. Startende initiatieven kunnen worden afgeschrikt door initiatieven die verder zijn of door bepaalde meer complexe thema's. Het vraagt van het netwerk om nog meer aan te sluiten bij de concrete behoeftes van de initiatieven in hun eigen ontwikkelingsfase.

Initiatieven die voorlopen hebben behoefte aan een netwerk dat thema's en innovatie agendeert, dat andere wijken aanjaagt om mee te doen, de buurtpraktijken zichtbaar maakt en de landelijke agenda beïnvloedt als dat nodig is. Tevens is er behoefte aan meer overzicht in en coördinatie van onderzoek naar bewonersinitiatieven.

- Om meer bewonersinitiatieven te stimuleren, het ontwikkelen en delen van kennis te bevorderen en de slagingskans van bewonersinitiatieven te versterken is meer investering nodig in:
- zichtbaarheid, website, communicatieacties, voorbeelden van klantreizen van initiatiefnemers en deelnemers (leden)
- compact vormgegeven tools waarin kennis voor startende en meer gevestigde initiatieven is opgenomen. Hiermee kan veel technische en functionele informatie en kennis worden gedeeld en verrijkt
- online platform dat interactie tussen netwerkleden mogelijk maakt
- deskundigheidsbevordering van initiatieven en coaching van initiatiefgroepen op meer complexe vraagstukken rond bewuste keuzes maken in wat je wilt en hoe dat wordt gecommuniceerd met de buurt, inclusieve buurtaanpak, samenwerking met gemeente en andere professionele stakeholders,
- signaleren en oplossen van dilemma's, tactische/strategische vraagstukken, stagnerende regelgeving en innovatie
- praktisch en theoretisch onderzoek.

6. Communicatie en zichtbaarheid

Omzien is een netwerkorganisatie. Communicatie doen we via onze eigen site, via de partners die aan ons verbonden zijn en via de initiatieven die we verbinden in het regionale netwerk. Afgelopen jaar zijn er in enkele bladen artikelen verschenen over initiatieven en de rol van Omzien daarin (Dichterbij van Rabobank Utrecht, artikel in tijdschrift Genoeg). We zijn diverse malen gevraagd om een lezing te verzorgen, we hebben onze publicatie 'Bewonersinitiatief en de organisatie van zorg' (www.omziennaareelkaar.nl) aangeboden aan diverse partners en aan het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken, en we hebben agendapunten opgesteld voor 2015.

We merken dat er over ons wordt gesproken, omdat mensen Omzien kennen. Er is sprake van mond-op-mond-reclame, maar de zichtbaarheid van Omzien is nog te beperkt. De vraag die we ons stellen is of mensen die iets willen ondernemen in de wijk ons kunnen vinden? We willen immers een toegankelijk netwerk zijn voor juist deze mensen. Daarnaast willen we vooral kunnen laten zien dat wij de ontwikkeling van bewonersinitiatieven kunnen versnellen met steun en vooral kennis en innovaties.

7. Conclusies, reflectie en betekenis voor bewonersinitiatieven en netwerk Omzien in de toekomst

Op basis van de ervaringen en het geleerde willen we kritisch reflecteren. Op wat er nodig is om de beweging van onderop te versnellen. Wat dat vraagt van bewonersinitiatieven zelf, van andere organisaties en van ons als netwerk Omzien.

De belangrijkste conclusies van 2014 zijn:

- Het aantal bewonersinitiatieven in de regio Utrecht die zich willen inzetten voor zorg, welzijn en woondiensten is fors gegroeid. Dit is een kwantitatieve groei in aantal initiatieven. Tevens nemen we een groei waar in ontwikkeling binnen de initiatieven. Een groei naar meer activiteiten, naar groter bereik, naar verbreden van de focus en naar bestendinging.
- De bewonersinitiatieven hebben veel behoefte om van elkaar te leren, kennis uit te wisselen en elkaar met enige regelmaat te ontmoeten voor uitwisseling en intervisie. Initiatieven willen ook online goed worden ondersteund.
- Als netwerk dat bewonersinitiatieven wil versnellen zijn we bezig met het ontdekken en ontwikkelen van de meest werkzame principes voor succesvolle bewonersinitiatieven. Dit is een ontwikkelings- en rijpingsproces waarbij we de praktijken nauwkeurig waarnemen, publiceren met de initiatieven over werkzame principes, onderzoek (laten) verrichten en de innovatietafel en ook de inspiratietafel benutten om steeds beter te begrijpen wat deze principes zijn.
- In de samenwerking met organisaties zoals gemeenten, verzekeraars, welzijnsinstellingen, zorginstellingen, pensioenverzekeraars, corporaties en banken merken we dat organisaties gemiddeld onvoldoende de toegevoegde waarde van het regionale netwerk van bewonersinitiatieven zien. De meest organisaties zoeken naar hun eigen rol ten opzichte van bewonersinitiatieven en ons netwerk in het

bijzonder. We zien eind 2014 eerder een soort stagnatie ontstaan in het samen ontwikkelen van nieuwe samenwerkingen dan een versnelling.

Directie Omzien, Jurgen van der Heijden, Jitske Tiemersma, mei 2015

Stichting Omzien Bestuurlijk Verslag 2014

Op 26 maart 2014 zijn de statuten van de stichting Omzien bij de notaris gepasseerd en heeft ons netwerk daarmee een juridische structuur gekregen. Het besluit om een stichting op te richten bleek noodzakelijk om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning door fondsen en samenwerkingspartners. Het bestuur van de stichting was in het jaar voorafgaande aan de oprichting van de stichting al actief als bestuur van de stichting in oprichting. Naast het opstellen van de statuten, is er in 2014 ook gewerkt aan een bestuurs- en directiereglement, begin 2015 zijn deze door het bestuur vastgesteld. Alle genoemde documenten zijn te vinden op de website van Omzien.

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van focus aanbrengen in het werk van Omzien. Omzien wordt veelvuldig benaderd door allerlei burgerinitiatieven uit het land om advies en ondersteuning. Gelet op het beperkte budget waar de stichting over beschikt zijn scherpe keuzes noodzakelijk. Dat hebben we gedaan door de focus te leggen op ondersteuning van burgerinitiatieven op het terrein van zorg, welzijn en wonen en ons te beperken tot de regio Utrecht. We faciliteren de burgerinitiatieven door beperkte individuele ondersteuning; door het van elkaar leren te faciliteren door het organiseren van netwerkbijeenkomsten en onderzoek te entameren naar de werkzame principes van burgerinitiatieven in het domein van zorg, welzijn en wonen.

Dit jaar is er ook veel tijd en aandacht besteed aan het vinden van landelijke/regionale partners die bereid zijn een financiële bijdrage te leveren aan het werk van onze stichting en met ons netwerk na te denken over de vraag wat het ontstaan van burgerinitiatieven voor de ontwikkeling van hun eigen organisatie betekent. Daartoe organiseren we jaarlijks een partneroverleg. Het blijkt niet eenvoudig om landelijke organisaties in het domein van zorg, welzijn en wonen te committeren aan dit vraagstuk. De meeste organisaties zijn primair bezig met hun eigen overlevingsstrategie en lijken niet de mentale ruimte te hebben om de verbinding te maken met een beweging van burgers die aan de basis van de samenleving plaats vindt. Vanuit Omzien denken wij juist dat het tot stand brengen van die verbinding de enige manier is om bestaande instituties om te vormen tot vitale organisaties. Onze financiële partners in 2014 waren: Vitok, PGGM en Rabobank Utrecht.

Het bestuur heeft in het verslagjaar 2014 10 maal vergaderd, daarnaast hebben individuele bestuursleden samen met de directie gesprekken gevoerd met (potentiële) landelijke partners, fondsen en deelgenomen aan het partneroverleg en de netwerkbijeenkomsten van de burgerinitiatieven (innovatietafel).

Het bestuur bestaat uit:

Ella Vogelaar (voorzitter)

George Veenhuis (penningmeester)

Theo van Wijk (secretaris)

Zij ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

De directie van Omzien wordt gevormd door Jurgen van der Heijden en Jitske Tiemersma, zij werken beiden part time voor de Stichting op declaratiebasis. Het aantal uren dat zij vergoed krijgen is beperkt door het aantal uren dat conform de begroting beschikbaar is.

Voor de financiële administratie ontvangt de stichting ondersteuning vanuit PGGM om niet. De externe accountant heeft voor de verantwoording van de door de Vitokfondsen beschikbaar gestelde subsidie voor 2013 en 2014 begin 2015 een goedkeurende accountantsverklaring opgesteld.

Het bestuur wil tot slot zijn waardering uitspreken voor de inzet van de beide directieleden en het vele werk dat zij hebben verzet met het beperkte budget.

Wij zijn er van overtuigd dat de toegevoegde waarde van ons netwerk voor de ontwikkeling van burgerinitiatieven in het domein van zorg, welzijn en wonen van groot belang is voor de transformatie die de samenleving doormaakt en hopen ook onze natuurlijke partners daarvan meer en meer te kunnen overtuigen. De burgerinitiatieven in de regio Utrecht verdienen het.